

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Райко В.Ф., Семенов Є.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Як відомо, безпека праці знаходиться в тісному зв'язку з соціологією. Цей зв'язок, в свою чергу, розкривається через галузь соціології – соціологію праці. Однією з основних категорій соціології праці є задоволеність працею, що являє собою емоційно-оцінне становлення працівника трудового колективу до виконуваної роботи та умов, в яких вона здійснюється.

Трудовий колектив, зазвичай, розглядають як соціальну організацію і як соціальну спільноту. Колектив, як соціальна організація, є різновидом суспільного інституту і йому притаманна управлінська ієрархія. Колектив, як соціальна спільнота, - є елементом соціальної структури суспільства і йому притаманний поділ на соціальні групи. В трудовому колективі складаються свої соціальні цінності та норми. З іншого боку, окремий працівник у трудовому колективі має власні життєві цілі, потреби, цінності та стандарти поведінки. В процесі трудової діяльності здійснюється взаємодія працівника та трудового колективу та пристосування один до одного, тобто відбувається адаптація.

Одними з функцій адаптації працівника є сприяння стабільності трудовому колективу, створення умов самореалізації та самовираження особистості та ін. Розрізняють наступні види адаптації працівника: професійна, технічна, міжособистісна, соціально-побутова, соціально-психологічна.

Саме технологічна адаптація полягає в тому, що при входженні особистості в трудовий колектив, їй необхідно вивчити технологію виробництва, можливості і особливості роботи устаткування, або інші технологічні процеси, що пов'язані з роботою.

Взаємовплив колективу та особистості сильно залежить від соціальних, психологічних, соціально-демографічних особистостей його членів. Взаємовплив трудового колективу і особистості тісно пов'язані з емоціями. Порушення емоційної настроєності трудового колективу знижує продуктивність праці, породжує конфліктні ситуації, і може призвести до різних ситуацій, у тому числі нештатних та аварійних. Все це призводить до зниження продуктивності праці, а значить і до зменшенню прибутку підприємства.

З іншого боку соціологічними дослідженнями встановлено, що чим вище взаємовідносини в трудових колективах, тим краще показники продуктивності праці. Раніше науковими установами в галузі охорони праці було встановлено, що на кожну гривню, що була інвестована в охорону праці на виробництві, можна отримати в середньому 4 гривні економічного ефекту!

Таким чином, витрати на підприємствах на охорону праці пов'язані з забезпеченням відповідних соціальних, психологічних, соціально-демографічних особистостей його членів, з одного боку, сприяють створенню здорових взаємовідносин в трудових колективах, а з іншого боку призводять до збільшення продуктивності праці і відповідно збільшення прибутку підприємства.